Број 50. У Новом Саду, у петак 4. марта 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.
За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

»Политика«.

[Неколико пријатељских речи „Привреднику“.]

III.

А да би држављани били у стању да за своје заступнике бирају оне људе, који ће у интересу самога народа државу и државне установе унапређивати и земљу благостању водити неопходно је потребно да сваки бирач и сваки држављанин бар у главноме зна: Какве су установе потребне за унапређење и благостање државе и становништва, које су установе штетне а које корисне по напредак државе па према томе да зна, коме ће да повери своју државу и државно газдинство. А како ће народ да дозна оно што му је као домаћину велике куће државне неопходно потребно да зна, ако хоће да приспави шта му се у дому и око дома ради, кад нема кога да га томе поучи?! С' тога је неопходно нужно да се народу то све у крајњем изводу а у књигама саопшти и објасни, како би држављанин тачно знао на каквом је темељу, како и са каквим материјалом изидана она зграда што се зове — држава. Кад буду држављани то знали, лако ће се моћи да примети свака пукотина, рупа, плесан и друго свако зло на општој нашој кући. — Разне странке имају свака свој програм по коме се види како која странка мисли да би најбоље било уредити државну управу. Ко се брине за општим и јавним приликама, тај ће прочитати и разне програме па према томе видити чему се има надати од које странке, и онда ће му бити лако, као разумном човеку, да расуди коме да дâ своје, поверење, кога да изабере за свога заступника. Но као што већ напред рекосмо и саме државне установе се мењају, развијају, унапређују, те према томе и постају све нове и нове странке, које истичу своје програме да би себи задобили једномишљеника. Прâви домаћин, се брине о ономе шта му се у кући ради и пази на све шта се догађа, с' тога је не само дозвољено него и потребно да држављани буду обавештени и о свакој новијој странци и њеним тежњама, како би се према томе знали равнати. Но то се све може дознати поред осталих других ствари из дневних политичких листова, па је баш и с' тога потребно по правилно схваћање прилика, да народ чита политичке новине, те да бирач не остане необавештен кад дође дâн да себе, породицу своју и своју имовину као и целу државу повери — једном човеку. Обавештен бирач неће се дати варати од којекаквих политичких протува и пустолова који и немају свога начела и програма, него се увек равнају према својој користи.

Кад дође доба избора да народ употреби своје право, обично се којекакве политичке пропалице и смутљивци препоручују и обећавају златна брда и све што год који бирач жели — јер те лажи су њихов програм — само да би се дочепали посланичког мандата, па да га после што згодније у своју личну корист употребе, не водећи више ни најмање бриге о ономе народу који му је своје поверење дао. Народ политички образован и добро обавештен неће ни гледати на таке протуве, а ти неваљалци неће такоме народу ни досађивати, знајући да је сваки труд узалудан, него ће потражити згодније земљиште Може ли ко и ово опорећи?! Мислимо да смо довољно доказали да је политика свакоме држављанину потребна као и свако друго знање са којим је његов живот у врло јакој вези.

Но и сâм „Привредник“ бр. 22. 1904 г. у уводном чланку саветује пољопривреднику да: „треба да чита и законе своје земље да би се упознао с' правима и дужностима својим.“ На то ми имамо да приметимо ово: Сваки човек који се разбира о законима своје земље и који о њима размишља, или ће наћи да су ти закони сасвим у реду и њему по вољи, или ће наћи по што шта да му се не свиди и да би желио да се то измене онако, како је њему повољније. Поче ће дакле већ да се бави и нехотице „пулитиком“, па чим му се дâ прва прилика да чује и од другога кога да тако мисли као и он, распитиваће се и разговарати о томе предмету све дотле. док не добије тачна обавештења било са које стране. А то се већ зове бавити се политиком, што се „Привреднику“ никако не допада. Ко разбира за своја права и дужности као држављанина, тај се може врло од „скромног подајника“ изопачити у „политичара“; јер се може догодити да му изгледају његова права и сувише „мршава“ према „дебљини“ његових дужности, што му се на сваки начин неће допасти. Дакле ко хоће да народ одвраћа од „проклете политике“ тај не сме никоме препоручивати да се упознаје са својима правима и дужностима — јер је то врло „опасно“!

Морамо још и ово рећи: „Привредник“ саветујући нашем народу да се окане политике и „странчарења“ а проповедајући неку замишљену „слогу“ свих и свугде, и нехотице баш „тера политику“, и то ону која је по народ врло опасна и убитачна, а која се тако јако допада свима тиранима и силеџијама Та и злогласне успомене краљеви српски Милан и Александар су били врло противни „партијама“ и најжешће гонили све оне који се у томе с' њима нису слагали. Ми знамо зашто су они то чинили, а знамо зашто и други власници гоне „странке“, али не можемо да разумемо зашто то чини „Привредник“ кад се увек фали да га све странке помажу и препоручују?! — Може бити да на њега јако упливише „ваздух и околина“, јер је у Загребу и околини велики број оних, који не волу ни „пулитику“ ни „странчарење“ него су само задовољни са „бофелом“ „више власти“ у коју полажу „сву своју надежду“ у свако доба о особито за време — избора посланика.

Наравно таки се „грове“ политике и „странчарења“ а најмилије им је кад се народ даје као „сточица“ водити и без улара куд је „власти“ воља. Ту братију разумемо — „Привредника“ не разумемо!

Ми знамо да се „Привредник“ не може и не сме да бави политиком. У том случају ми би из нашег листа сасвим избацили сваки разговор а „пулитици“ и не би ту реч ни спомињали. Оставили би другима да се о томе брину а ми би гледали свога посла. без обзира на политику и на „странчарење“, и не би толико жалили за неком „слогом“ која може постојати само као „уображење“ а које нигде на свету

ПОДЛИСТАК.

ПТИЧИЦЕ.

Зора је полагано пробијала. Била је позна јесен, кад се дан баш не жури особито; а сад је осим тога покривала улице тешка, густа магла.

Стражар, који се шетао по улици горе доле, застаде на ћошку, где се сучељавале две улице Било је све мирно око њега само што је тихо капала вода, која се по крововима скупила. Затим прође покрај јавног шеталишта и приближавао се »царској улици«. Ишао је полагано ступајући јаче на сува места у стазе. Осећао је влагу, а с њом и хладноћу. Његов огртач, капа, бркови и обрве су били росом покапани. Тако је ишао једно педесет корачаји, док не дође спрам споменика св. Димитрија, који је на оној страни улице стојао. Овде се окрене, па пође натраг. На раскршћу је застао поново и оштро посматрао.

У једној од споредних улица се видела прилика неког човека Стражар обрише росу са очију, испрси се и трудио се, да распозна црте на лицу овог човека. Затим се опет врати и дође до споменика св. Димитрија, поред кога су ишле две девојчице. Босоноге су оне тумарале по магли, која је покривала улице као копрена и ишле су на сусрет оном господину. Овај је журним корацима свернуо у споредну улицу. Девојчице потрчаше за њим. Старија дочепа наједанпут његову руку и саже се, да је пољуби. Кад господин осети хладан, влажан додир, застаде. Откидајући руку удари нехотице девојче по челу. »Шта ћеш ти?«

»Смилујте се, господине добри, ми смо сироти!« преклињала је девојчица сићаним гласом.

»Ха-ха!« осмехну се господин немарно.

Девојче хтеде опет да му дограби руку, али ју је он сада држао у џепу.

»Јел'та то сестрица? Шта? Хм, лепа лица — само упрљана, подсмевао се он, затим се окрену и оџжури даље. Девојчице се погледале.

Старија дубоко уздахну.

Оне се вратише. Старија девојка, отприлике од десет година наслони се леђима на споменик св. Димитрија и скиде полагано завежљај с леђа и трљала је руке. Млађа клекну покрај ње и огртачем покри босе ноге На глави је имала малу, упрљану мараму. У завежљају се поче нешто кретати и чуо се детињи глас. Девојче узеде за крајеве мараму, подиже завежљај и љуљушкала га је у ваздуху. Плачљиви глас детињи ућута. Стражар се поји опет на ћошку ове улице. Поранили, свет је почео да оживљава ову улицу. Стражар је мерио сваког и поздрављао неку господу. Девојчице су трчкале час за озим, час за оним човеком и по неки би им бацио новчић два.

У то наиђе на њих један угледни господин.

»Какав је то ред?!« повиче он. »Уче малу децу да просе! Стражару, гоните ви ову дечурлију кући!«

Стражар зоиља послуша заповест и пође према девојчицама. Оне се заклонише за споменик. Стражар се сад више није мицао са ћошка и оставио је децу на миру. Но после неког времена пређе на другу страну улице и приближи се њима.

»Но, јесте л' добили што?« упита он.

Старија девојчица отвори шаку, показа новац и рече:

»Ово треба Чивутину за конак, ово детету за млеко, а ова два новчића мами за земичку.«

Ту погледа жалосно на своју млађу сестру.

»За нас нема опет ништа,« додаде.

»Просите, колико можете,« храбрио их је стражар, »али на ћошак немојте више ићи, јер је сад тамо други место мене.«

Он оде после тога својим путем. Девочице нису знале, шта да раде. На ћошку су збиља виделе другог стражара, где чува стражу. Оне су тумарале по јавном шеталишту. Под једним дрветом опазише ситне комадиће од издробљене земичке. Млађа девојчица се саже и купила је из траве те комадиће и јела. Ти комадићи су падали са дрвета. Старија сестра опази, како два до три врапца покушавају, да се учврсте ногама за даску, која је била утврђена на

нема остварене, јер у свима народима било је и има странака; само би се с' правом могло захтевати да свака странка јасно означи шта хоће и да се поштеним оружјем бори за своја начела, а не да се швиндлерајима, клеветама и денунцијацијама служи.

Ово смо рекли искрено и пријатељски и — остајте нам здраво!

Пријатељ

Нови Сад, 4. марта.

Криза у Угарској. Ових дана односно решења кризе у Угарској није ни један корак учињен у напред. Мађари су 2. март прославили ове године нарочито, и сви посланици и политичари били су се разишли по унутрашњости. Од значаја је говор Кошутов, што га је држао у Цегледу пред својим бирачима. Између осталога Кошут је рекао, да је мађарска историја пуна борбе и Мађарска је вековима имала да се бори против Турака, али много више морала се Угарска борити против Аустрије, коју је била позвала да је одбрани од Турака. Али он се нада, да после дуге зиме мора ускоро доћи пролеће а после дуге, црне ноћи зора и дан. Рекао је, да независна странка може само истрајношћу победити.

*

Јуче је краљ примио министра Тису у два маха у аудијенцију. Краљ је одлучио да у недељу дође у Будимпешту и ту ће учинити даље кораке у погледу решења кризе. Држи се, да ће краљ опет многе мађарске политичаре звати к себи.

Краљ Петар и уставност.

На дворском ручку у част народних посланика, држао је Краљ Петар овај говор:

«Господо посланици,

Жељан сам био разговора с вама, па с тога ми је драго што вас данас видим у моме дому.

Ви сте заузети великим пословима око политичког и привредног преображаја народног претресањем предлога, које вам је моја влада поднела.

Ја с пажњом пратим тај плодни рад ваш, и с народом заједно ја ћу вам бити захвалан на њему.

Покрај сталне жеље моје да се с вама и преко вас обавештавам о стању и расположењу драгог ми народа, ја сам овог пута имао и другог нарочитог разлога да вас скупим око себе.

Неке по себи незнатне појаве створиле су у нашем младом политичком животу забуну и изазвале страховање од нечега што је као имало да наступи.

Та узрујаност, и ако неоправдана у једном строго уставном поретку, где се увек унапред зна: шта може и сме да наступи, била је ипак донекле и појмљива. Време периодичких изненађења није далеко иза нас; један део народа, навикнут на њих, још не може да се помири са мишљу, да је тим изненађењима учињен крај, да је Србијом завладао сталан уставни поредак, у коме су она немогућа.

Једна народна изрека вели: »Где је срећа ту је и несрећа, где несрећа ту и срећа имала је то било и приликом немилих појава последњих дана; јер и ако су оне биле за сажалевање, ипак су дале прилику, да се сталност уставног и парламентарног стања још једном на делу докаже.

Из правилног решења тренутне кризе, која је наступила услед поменутих појава, морао је народ увидети, да се народ у Србији не треба бојати никаквих изненађења, да она припадају историји.

У ово исто доба прошле године, ја сам вас такође скупио око себе и тада вам рекао: да се због моје старости и не надам да ћу Србију видети сасвим препорођену.

Али, додао сам, жеља ми је да чврстим уставним поретком поставим основе за тај преображај, па да те основе оставим у наслеђе моме сину, који ће, поштујући их као и ја, завршити дело које сам започео.

То што сам тада рекао понављам и данас, додајући томе да ћу, веран предањима мојих предака, чија је несебичност неоспорна, имати пред очима једино и искључиво интересе моје драге отаџбине

У младој Србији, где се још потпуно несређене политичке прилике компликују са бујношћу нашег темперамента, биће без сумње честе забуна и размирица политичких.

Али оне, уверен сам, неће а и не смеју утицати на ток развитка земаљског који је стално условљен и обезбеђен нашим уставним и парламентарним поретком.

Дужност је ваша да о овоме обавештавате народ и да га утврђујете у вери: да су његова политичка права и слободе на свагда зајемчене уставом и законима које је преко својих представника изгласао.

И кад се будете вратили у крајеве из којих сте, реците народу, да краљ Петар има само једну реч и да је њу задао, узимајући краљевску власт у своје руке. Веран тој речи, ја вас позивам, да ову чашу испијете за напредак и срећу милог ми народа српског!«

Руско-јапански рат.

Најновије брзојавке вести потврђују оно, што су руске вести одмах после Мукдена јавиле. Наиме већ се руска војска повлачи северно од Мукдена и пре тога је већ решено било да напусти и Тијенлин. Још пре неколико дана јављено је већ, како један део руске војске од Тијенлина иде према Кирину. Најновије брзојавне вести потврђују то и веле, да су Јапанци посели Тијенлин, кад су га Руси потпуно напустили. Код Тијенлина било је дошло само до једног ил два судара, где су Јапанци претрпели велике губитке и бачени натраг. Куропаткин је без сумње за то пустио те сударе, да мало задржи Јапанце и да му се војска што сигурније и боље повуче. Јапанци су дакле Тијенлин посели управо без борбе, јер је Куропаткин у свом плану имао да га напусти и напустио га је Ојама у свом извештају наводи, како су Јапанци посели Тијенлин, и како гоне непријатеља, који се повлачи. Но сигурно је и то да са овим гоњењем неће побрати лаворике нити постићи успеха, је се Руси повлаче по плану, у реду, и у том повлачењу наносе непријатељу тешких губитака.

О опозивању Куропаткинову говори се већ врло давно. То питање нарочито није скидано с дневног реда после његове афере са Грипенбером. Тада се још изнешено, како је Куропаткин јавио да је растројен, уморан, и да моли да га замену с другим. После борбе код Мукдена и руског повлачења врло се много о овом писало и поново истицало, како ће велики кнез Николај Николајевић заменити Куропаткина. Најновија пак вест јавља, како је цар брзојавио Куропаткину, да преда врховну команду генералу Лињевићу, који је изабран да привремено управља војском. И још се вели, како генерал Драгомиров путује на бојно поље. О великом кнезу Николају не спомиње се ништа, а не вели се ни о том ништа, да ли је Драгомиров именован за главног врховног заповедника манџурске војске, ил има други какав привремен задатак. Шта је у ствари и шта је све истина, то ће се видети за најкраће време.

Трећа значајна вест је она из Сингапара, да су двадесет и два јапанска убојна брода виђена код куле светиљке Сорлунг. Две јапанске оклопне крстарице „Касаги“ и „Китозо“ и две спомоћне крстарице: „Америкамару“ и „Јаватамару“ у среду у јутру усидриле су се биле три миље далеко од Сингапура. А осамнаест других великих убојних бродова јапанских били су пристали двадесет миља источно, близу куле светиљке од Хорсборуга при улазу у мореуз. Два јапанска официра била су се искрцала и разговарала су са јапанским конзулом, а за тим је јапанска флота отпловила даље. — Из овога се дакле изводи да је ова јапанска флота пошла да уплови у Индијски океан, да потражи и нађе Рожественскову флоту, те да је нападне и примора да се повуче, пре но што се споји са трећом флотом, под адмиралом Небогодовим. Ова је флота пре четир дана стигла у залив Суда на острву Крети и треба јој још три недеље да стигне у воде Мадагаскара. Истиче се и то, како је јапанска флота јача и бржа од Рождественскове, те како ова неће моћи умаћи, те ће ускоро доћи до врло занимљиве велике борбе на мору. Јапанцима је стало да после успеха код Мукдена однесу победу и на мору, те да тиме приморају Русију на мир Хоће ли баш овако бити, видеће се.

Једино је сигурно, да је Рождественски извештен о кретању ове јапанске флоте, те ако неће да се побије, има доста времена да се повуче. — Но да Јапанцима неће поћи за руком да приморају Русију на мир, до-год она не усхте, то је сгурно.

дрвету и да при томе крилима стресају мрве.

»Хања, 'ајде горе,« рече она млађој. Ја ћу те подићи, а ти види, има ли што на дасци.« Хања подиже руке као да ће летити и сестра је уз напрезање издиже горе.

»Саме мрве,« извести мала сестру.

»Скупи их,« световала јој ова.

Девојчице су ове ушле у траг једној пасији господина градоначелника, која је много допринела његовој популарности. Као члан друштва за штићење животиња старао се он за то, да се на извесним местима у шеталишту донесу даске, које је он у зимске дане посипао мрвицама. Овог дана је баш отпочео своје делање, које ће му бити главни посао преко читаве зиме. У дугачком огртачу обмотан разгледао је по шеталишту, је ли све удешено по његовој наредби. Посипао је мрвице свуд редом и већ је био готов, кад опази, где неке вране халапљиво једу са даске земичку. То се не допаде градоначелнику и он отера вране. Но ту му паде на памет да, погледа, шта се са осталим даскама догодило. На крају шеталишта застаде као укопан. Виде како једна девојчица држи другу и краду јело његових птичица. Пожури се и ухвати оба детета. Био је љут, тако љут, да није ни сам знао шта да каже.

»Стражар!« повиче он

Уплашене девојчице су стајале мирно као ухваћене птичице; изгледало је, као да оне неће моћи више ни дисати. Један стражар дотрча.

»На полицију с њима и оштро пазите на њих! Ја ћу сам да их узмем у протокол,« грмио је градоначелник. И сви пођоше на полицију.

»Како вам се зове отац?« упита строго градоначелник. Девојчице су ћутале.

»Гадови једни, говорите!« повиче он.

Један стражар одговори место њих: »Њима је отац умро пре две недеље«.

»Но где им је мати?«

»Где вам је мати?« упита и један од стражара.

»У болници,« одговоре девојчице.

Очи градоначелника су светлиле још увек, али сад већ блажим, несигурним гласом запита: »Што сте ви крали земичке?«

Старија развуче глас на плакање и рече: »Од јуче у подне нисмо ништа окусиле.«

У завежљају поче нешто да се миче.

»Претресите их!« заповеди градоначелник стражару.

Стражар скиде с леђа девојкама мараму са завежљајем на земљу. Градоначелник се следи, Осети, како се нешто у његовој ћелавој глави дизало и мутило му се пред очима. Он се спусти на столицу. Гледао је на то голо дете са закржљавелим телом и са прљавом, замршеном и подугачком косом на глави. Гледао је у бескрајну провалију невоље, постаде му зло, све се поче окретати око њега и он баци силом поглед на другу страну.

»Пуштајте их напоље, одмах!« заповеди он безвучним гласом.«

И девојчице се нађоше као птичице опет у слободи . . .

Превео **И.**

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:
СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, свакипедаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странц ма продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба

ДОПИСИ.

Сегедин, 28. фебруара. (*Беседа српске црквене певачке дружине.*) Прексиноћ 25. фебруара приредила је српска црквена певачка дружина у Сегедину у гранд Хотелу Тиси прву своју беседу. Ово је после пуних 16 година прва српска забава у Сегедину. Неколико Срба званичника и трговачких помоћника удружило се и после силних препрека и свакојаких неприлика, основаше певачку дружину и израдише, да им црквена општина даје 600 круна годишње припомоћи. Прошле године први пут је запевала у цркви, а прексиноћ изиђе први пут пред широ публику на јавност. Истину да кажемо: стрепили смо, да ће се дружина обрукати, једно што је кор и сувише слаб (свега 8 женских и двапут толико мушких чланова) а друго што је друштво и сувише младо да ступи пред сегединску отмену публику, која је навикнута на оперу и концерте признатих певача и свирача. Но већ при почетку прве песме нашег је страха нестало а душом нам овладало блаженство слушајући у сред Сегедина дивне српске мелодије, све лепше од лепших, а тако сигурно извађане, да их боме не би отпевала ни једна друга много старија наша певачка дружина. Коровога господин Ердељи, који ову дружину тек узгред поучава поред мађарског певачког друштва, уложио је ванредно много труда, те често до неко доба ноћи своје певаче и певачице вежбао и тек, кад је био потпуно сигуран у успех, извео их је пред публику и на мах је освојио, да му је иза сваке пијесе бурно пљескала и викала живео и живели. Некоје су песме морали поновити, а особито се допала последња, Мокрањчево „Коледо.“

Но круна свега била је свирка познате вештакиње на гласовиру госпођице Зорке Сибинкићеве, Српкиње Сегединке, учитељице гласовира. И онај који једва нешто смисла има за гласовир, морао је већ по првим акордима осетити, да свира вештакиња првога реда. Публика ју је поздравила да се тресла дворана, а певачи су јој предали диван букет цвећа, на што је госпођица из благодарности одсвирала још једну српску: „На те мислим“. Све сегединске мађарске новине донеле су врло симпатичне белешке о овој, како је назваше, „сјајној српској забави“.

Ми старији бисмо још били пљескали, па бисмо ваљда и измолили бар још једну песму, али не може, од омладине. Она једва чекаше да покаже шта она уме. Нису последњи звуци честито ни умукли, а столица нестаде, и заталаса се наше лепо коло управо колика је сала. Милина беше гледати тај диван венац омладине! Та није да га везе омладина, све се тресе сала, а подскочице све лепша лепшу стиже, тек избаци Сремац, дочека Банаћанин, заклопи Бачванин, а који тек подвикне онако сватовски! После кола дође заплет, па сељанчица, па редом друге окретне игве, па опет коло. У распореду је стојало „коло до зоре“, а у ствари је било „коло до белога данка“. На торњу избија шест сати, а нико и не мисли да иде кући! Тек у седам часова ујутру се разиђосмо! И тај хотелијер ће запамтити кад је дао Србима салу. Мађари, који су били на беседи, рекоше, да тако веселе забаве нису видели не у Сегедину, него нигде. — Свака играчица је добила за спомен ванредно лепо израђен распоред игара са бележницом, а одборници су се трудили, да забава свакоме буде што пријатнија и то су потпуно постигли.

За време одмора остала је дворана празна, а публика се сишла доле у ресторацију на вечеру и освежење. Ту је и музика свирала, а омладина и мушка и женска наизменце извијала наше лепе севдалинке, док једном, као на команду, банда поче „Орао кликће“ а публика прихвати и с највећим одушевљењем отпева.

На овој беседи се јасно видело, да су Срби прави демократски народ. Званичници, официри, трговци, мајстори, ратари — све је то било право родбински искрено једно према другом. Било је позвато више ратарских породица из околине, но одазваше се само две, а међу њима само једна девојка са својим родитељима: лепа Пава, мила ћерка газда-Шандора Старчевића из Деске, права делија-девојка, која је на себе привукла пажњу целе публике

Још нешто лепо! Све су женске што може бити скромно биле обучене и накићене, ма да је било богаташица, које су се могле у свилу и кадифу обући и дијамантом закитити. Угледале се на њих Бог да, све њихове сестре широм целог Српства!

Хвала певачкој дружини, њезином председнику г. Сремцу, коровођи г. Ердељију, главном аранжеру г. Ради Павловићу и свима осталима који су нам спремили тако леп провод у Сегедину.

Гост.

Бадава: »У цара Тројана козије уши.«

Има српска народна прича: Цар Тројан имао је козије уши. Сваки дан, кад год би берберин обријао, цар је питао берберина: »Је си ли приметио што на мени?« Берберин би истину рекао: »Видео сам ти козије уши!« И том берберину су одсекли главу. Па тако редом сваког дана по једном, док не дође ред на једног паметног берберина. Кад је њега цар Тројан питао, да ли је што особито приметио на њему (цару), берберин је одговорио: »Баш ништа нисам приметио.«

»Добро, рекне цар, ево ти кеса златника, и од сад ћеш ти сваки дан долазити да ме бријати.

Берберу у први мах беше мило, али после да изађе из коже, никако не може да сачува тајну, а зна да ће га цар погубити, ако коме каже о козјим ушима. С тога берберин измисли ово: Оде на сред поља, ископа дубоку рупу, завуче у ту рупу своју главу и тамо изговори ове речи! »У цара Тројана козије уши.« па затрпа рупу. Али, мало било, дуго не трајало, из земље на оном месту изникле две шибљике од зове. Пастири сасеку те шибљике, начине фруле и кад су у њих дунули, а фруле свирају непрекидно! У цара Тројана козије уши.

* * *

Има у Српству неки калуђер. Сви га зову отац Георгије. И тај отац Георгије велики је по чину, али је још већа грижа савести код њега. Тако једног јутра, још пре зоре пробуди се савест у њему. А кад се савест пробуди, нема сна грешном телу.

Прота Мита зна за ту бољку оца Георгија и одмах појури код њега:

— Ето, рече прота Мита, опет ме уједају новине.

— Сретни човече, рече отац Георгије дубоко уздахнувши, благо теби, тебе уједају новине, а мене и новине и што је још горе, уједа ме, гризе ме савест. Ако једем, преседа ми јело, ако легнем да се одморим, савест је будна и не да ми мира, ако слушам звуке какве песме, а оно све неки по мене опасни звуци чују се. Покушавам и да вичем, ала савест не вадвиках. На срцу ми терет, од неколико метарских цената...

— Па то је бар лако. Купите грдно звоно и поклоните га Николајевској цркви. Чим дође савест да узнемирује и да вам пребацује, а ви наредите нека звони, па ће савест бити заглушена. И колико метарских цената звоно теже, у толико ће терет на срцу бити лакши.

Оцу Георгију допаде се овај предлог и на николајевском карловачком црквеном торњу намештено је грдно звоно 32 метарске центе тешко.

Тамам звоно да се намести а оца Георгија нешто текне у срце.

Пошље по проту Миту, и рече му: »Море, бојим се и са тим звоном, да не начиним горе. Да не буде оно: заклела се земља рају да се сваке тајне знају, да не буде као оно: »У цара Тројана козије уши«.

— »Ама Ви све зло слутите. Друго су козје уши и берберн а друго је звоно и савест. Савест нема бријача да Вас валда обрија.

— Е мој синко. Има савест бријач, оштрији од сваког бријача, и ако ме не брије, а оно ме тако који пут насапуни онако без сапуна, да ме зној пробија.

У том и звоно би намештено. Глас му је громак, а клатно кад лупи, као да човека по срцу дохвати. Звони звоно, али оца Георгију чине се ти крупни гласи, као у басу да грме! — »Де-фрау дант — де-фрау-дант.«

Отац Гергије када то звоно звони, бега чак у крајњу своју собу а прота Мита због тог свог паметног предлога још није смео да изађе на очи оцу Георгију.

к.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. марта отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима крајем фебруара истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец март обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Пруси против — странаца.

Пруси разашиљу по целоме свету своје агенте и раднике, захватају туђе земље (н. пр. у Африци), увлаче у своје вигове, у трговинску зависност оне земље, које не могу да освоје (н. пр. Малу Азију), хоће у народносном и верском погледу да подјарме и аустријске земље итд., а из своје земље истерују без милости све странце, Пољаке — родом из Русије и Галиције — да им се не би ширило Словенство, Данце истерују из Шлезвиг-Холштајна (јер је то некада била данска покрајина), Французе истерују из Елсаса и Лотарингије, да би убили тамо француски дух, а од странаца пуштају Немце из Аустро-Угарске, да би их осоколили и омилили им немачку величину и показали им своју славу! И то је разлог, зашто се по нашим крајевима размилише силни немачки проповедници, нарочито по Славонији и Срему, и шаљу немачке раднике у Немачку. Јест, али не лези враже! Такав један пруски проповедник наишао тако у М. на неког дунђерина па зато, што је тај дунђерин био заиста Немац, пошаље га да ради у Пруску. Кад он у Пруску, протерају га оданде, јер се тамо мислило да је — Хрват, а био је Немац и по пореклу и матерњем језику!

Наравно, његови су насељени у Срем да понемче, и за ту љубав га је Пруска тако и наградила. Потрошио је новаца донде, није зарадио ништа, а оданде је дошао са т. зв. „обавезном путницом“ кући, проклињући онај час, кад му је и пало на памет, да послуша овог велико-немачког агента!

Кад се тако плаше својих, може се мислити шта раде са Чесима радницима а уједно и да нису претеране вести, које говоре о њиховој тиранији над словачким дротарима и торбарима из Крањске, Корушке и Доње Штајерске!

Нова псећа болест.

Др. Јакоб Волмут, професорски помоћник у бечкој великој ветеринској школи (за марвено лекарство), нашао је код паса болест, која до сада није била позната. Он је ту нову болест назвао „штутгартска редња“. Пас, који од ње оболе наскоро и угине. Болест се познаје по томе, што су тако болесни пси туробни, уста им се гноје не познају своју околину, неће да једу, добију срдобољу, одвуку се гдегод у закутак и тамо угину. Вест та је у толико непотпуна, што не јавља, да ли тако болесно живинче, може нашкодити човеку.

Полудео проналазач.

Ових дана је у Паризу полудео богаташ Емин Меније. Ишао је улицом и одједном застане код једног дрвета, извади из џепа ексер и црну таблицу и ту у дрво укуца екцер, утврди таблицу и поче по њој писати неке бројеве. Један човек, који је поред њега прошао запита га, шта то чини, на што овај богаташ рекне осорно: „Шта ви хоћете да дознате моју тајну“ за тим извади револвер и испали два метка, која погоде човека у руку. У том дотрчи полиција. Сазнало се истрагом, да се овај богаташ заносио планом, да пронађе машину за летење и толико се задубио у своје планове, да је због тога полудео. Одвели су га у болницу за душевне болести а човека, којег је ранио, у болницу.

Брзојави „Застави“.

Стигли 4. марта.

Криза у Угарској.

Будимпешта. Држи се да ће краљ у понедељак у Будимпешти примити једног либералног и два опозициона политичара, од којих ће једном поверен бити састав кабинета.

Руско-јапански рат.

Петроград. Пошто су Руси напустили Тијенлин и заузели положај северно од њега, очекује се тамо велика битка.

Токио Јапанци су посели Хинкинг.

Петроград. Цар је брзојавио Куропаткину да врховну команду преда Линјевићу, којем је поверено привремено водство војске. Драгомиров путује на бојиште. (Види опис рата. Пр. ур. „З.“)

Петроград. Куропаткин је опозван са врховног заповедништва војске и замењен је са Линјевићем. При повлачењу Руси ће се састати са сто двадесет хиљада војника који су послати да их појачају, но који су због једне неудаће на бајкалској жељезници закасли са четрнаест дана. Јапанци су о томе сазнали, зато су убрзали са нападом.

Изгреди у Русији.

Јекатеринослав. На добрима Фина изродили су се општи немири. Дошло је до судара с војском. Седморо су убијени а многи рањени.

Минск. Огорчен свет запалио је чивутске куће и пљачкао их је.

Књижевне вести.

НАРОДНА КЊИГА

готова је и већ се распродаје

РУСКО-ЈАПАНСКИ РАТ

спева, написао и о свом трошку издао

НЕГОВАН РАНИТОВИЋ

са 22 лепе ратне слике

у двадесет песама.

ЦЕНА ЈЕ 30 НОВЧИЋА.

Књига износи пет табака а добија се код Негована Ранитовића

у Суботишту (пошта Буђановци -Срем.)

Препродавцима дајем највећи попуст.

204 2 6

✝

Јављам пријатељима и знанцима да ћу сад у суботу давати годишњи

ПАРАСТОС

своме рано преминулом сину **ГОЈКУ** бившем матуранту новосадском.

Парастос ће се одржати у капели на алмашком гробљу, и е подне у 11 сати.

У Новом Саду 4. (17.) марта 1905.

Мара Зозук
мати

215

Имам на продају

већу количину **КАЛЕМА** без жила разни сорти винске и асталског, цена по хиљади 60 круна. Исто тако нудим већу количину добра **вина** бела и шиљера.

Димитрије Никетић
Каменица (Срем)

210 1—?

ОГЛАС!

Потрошаринско удружење Срба Староврбашана потребује за своју мешовиту радњу

ДЕЛОВОЂУ

коме у дужност спада за радњу потребну робу набављати и препродавати. Награда за почетак К 60 месечно. Изабрани ће моћи ступити одмах. Молитељи нека се са потребним сведоџбама обрате на **Милапа Калуђерског Ср. Врбас.**

195 3—3 **Управа.**

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Wulpe M. ujvidéki kereskedő csődválasztmányának határozata folytán a csődleltár 1—523. t. a. összeirt 9193 K 48 fill. beszerzési és 5999 K 10 fill. becsértékben felvett vasáruk és bolti felszerelések ajánlati verseny utján eladatnak.

Az egész áruraktárra vonatkozó zárt irásbeli ajánlatok 1905 márczis 27-én d. u. 5 óráig **alulirt tömeggondnoknál** benyujtandók, elkésett ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Minden ajánlattevő tartozik egyben a fenti becsérték 10%-át, vagyis 600 kor. bánatpénz fejében tömeggondnok kezeihez letenni.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1905. évi márczius 28-án fog határozni és fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül a legelőnyösebbet is visszautasithassa és a csődvagyon értékesitése tárgyában ujból intézkedhessék.

A csődválasztmány és tömeggondnok az árúk minősége és mennyisége tekintetében felelősséget nem vállalnak.

A csődválasztmány határozata után tartozik a vevő a vételárt és vételi illetéket 24 óra alatt tömeggondnok kezeihez készpénzben lefizetni és az árukat 3 nap alatt átveni.

Amennyiben vevő a fenti feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a letett bánatpénz elvesztettnek nyilvánittatik és jogában áll a csődtömegnek az áruraktár értékesitése iránt a késedelmes vevő költségére és veszélyére ujból bármi módon intézkedni.

A csődleltár alulirt tömeggondnoknál betekinthető s annak közbenjarása mellett az áruraktár is megnézhető.

UJVIDÉK, 1905. évi márczius hó 17-én.

Dr. Kohn Károly
ügyvéd, csődtömeggondnok.

215 1—1

ЈЕФТИН НОВАЦ

УЗ ПОВОЉНУ ОТПЛАТУ КАПИТАЛА.

На земљишта у опште и варошке куће, интерес је само 4% и 4½% а одплата капитала је малена и то на 10 до 75 година.

Док уговор траје банка неможе дужнику зајам отказати а дужник може у свако доба по вољи га отказати и исплатити.

Ко жели такав зајам добити, нека ми допринесе или поштом пошаље:

За земљишта:

а) нов грунтовни извадак и катастрални поседовни лист.

За варошке куће:

б) нов грунтовни извадак, сведоџбу о вредности и о томе, колико кирије доноси кућа.

Ко већ има постојећи зајам са великим интересом, препоручујем сваком, да се код ове банке пренесе, а за такове преносе трошак је веома мален.

Сваки зајам спровађа се брзо и тачно а и врло јефтино.

На писмена питања дајем одмах тачан одговор, ако ми се пошаље поштанска марка од 10 пот., а ко може најбоље је да особно дође па да га опширно обавестим; наш народ не треба да верује путујућим агентима које и непознаје, а још мање да им подписује шта јер су многи преварени, него нека мени дође сваки, па ће добити тачно извешће и искреног савета даклем „свој своме“.

Ја сам у граду Земуну и његовој далекој околини спровео доста великих и малих зајмова на највеће задовољство странака. — Примам трговачке и у опште сваке врсте поравнања и нагоде вансудбене, које ми је до данас већином сретно за руком испало да најповољније брзо и без великог трошка, уредим. — Исто тако предузимам посредовања за женидбу и удадбу уз највећу дискрецију.

Ко дакле жели новаца са најјефтинијом каматом; ко треба посредовања за поравнања и нагоде; ко жели посредовања за женидбу и удадбу, нека се обрати на подписаног.

У осталом дајем у сваком погледу обавештаја (информације) за Земун и околину.

1036 20— С поштовањем

Ђорђе Ст. Петровић Рапавац,

Земун, главна улица бр. 7. преко од „Хотел Централа“.

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпречe време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем приобћити. Али није доста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специалисти лечнику обратити, који о спољном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте (Budapest VII. Kerepesi út 10.), где ув највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника **са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини,** Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци **са његовим специалним начином** лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести цеви за мокрење, бенике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. **За женске посебна чекаоница и посебан улаз.** Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити). Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: **Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста Budapest Kerepesi út 10.**

128 7—

Основана 1870. Основана 1870.

СРПСКА ЗАДРУГА

ЗА

међусодно помагање и штедњу

У НОВОМЕ САДУ

ћурчијска улица број 6.

прима улоге на штедњу на штедионичке књижице, у текућем рачуну, као и **недељне уплате** по 50 потура недељно по уделу, на 1, 2 и 3 године према жељи улагача, а по повољном каматњаку.

Пристојбу на камате наплаћује завод сам.

Издаје зајмове путем личног кредита и интабулација под најповољнијим условима.

211 1—

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена и рафије. Сваковрсна семења детелине, репе пољске траве и т. д.

Најфинија зејтина, пиринча, јефтине кафе ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.

Минхенско шпатен пиво у флашама.

Највећи избор минералне свеже воде

Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних риба.

ДЕЛИКАТЕСА и ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Ђ. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД

Основана 1866. Главна улица бр. 27.

Телефон бр 76.

Разна калифорнијска воћа праве манастирске шљивовице

Грчка лековита вина:

Mavrodaphne, Cypro, haier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за тај, са спахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

147 4—

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.